

5. Кульман А. Экономические механизмы / Пер. с англ. – М.: АО Издательская группа «Прогресс», 1993. – С. 12.
6. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємств/ О.М. Бандурка, М.Я. Коробов. – К.: Либідь, 2002. – 285 с.
7. Лень В.С. Звітність підприємств/ В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 612 с.
8. Назарова Г.В. Структура власності в моделях корпоративного контролю промисловості / Г.В. Назарова // Фінанси підприємств. – 2003. – № 9. – С. 62-70.
9. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління: навч. посібник / В.А. Євтушевський. – К.: Знання-Прес, 2002. – 317 с.
10. Мендрул О. Корпоративне управління: усталені характеристики та особливості їх реалізації в національній моделі / О. Мендрул // Ринок цінних паперів України. – 2002. – № 9-10. – С. 51-58.
11. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк; 2-е изд., перераб. и доп. – Т.2, - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 624 с.
12. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. – К.: КНТЕУ, 2005. – 255 с.
13. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник / О.Д. Василик. – К.: НІОС. – 2000. – 564 с.
14. Андієць В.С. Максимізація економічного ефекту діяльності підприємства за допомогою визначення напрямів максимізації грошових потоків підприємства / В.С. Андієць // Економіка та держава. – 2008. – № 8. – С. 45-46.
15. Буй Т. Г. Розширення можливостей фінансування розвитку корпорацій шляхом випуску боргових цінних паперів/ Т.Г. Буй // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5(95). – С. 190-197.
16. Контурові С.М. Концептуальна модель динамічного розвитку транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації/ С.М. Контуров // Інвестиції: практика і досвід. – 2008. – № 9. – С. 38-41.
17. Керанчук Т. Фінансова стабільність підприємства і методичні аспекти її оцінки / Т. Керанчук // Економіка України. – 2001. – №1. – С. 83.

336.71

*Шевченко Н.В., аспірант,
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара*

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Інвестиційна діяльність завжди була пов'язана з прогресом, розвитком та позитивними зрушеннями. Для сучасного стану вітчизняної економіки необхідні нові методи та способи здійснення інвестиційної діяльності. Рушійною силою в даному випадку виступають банки, оскільки банківські установи виконують функції накопичення та перерозподілу тимчасово вільних коштів, формують необхідні кошти для інвестицій. Необхідно зауважити, що з розвитком інформаційних технологій, банки отримали змогу підтримувати інформаційні бази та дослідницькі центри, які сприяють більш точному аналізу ринкової кон'юнктури. Завдяки цьому інвестиційна діяльність комерційних банків за останні роки звузилась до інформаційного спекулювання між клієнтами, емітентами та інвесторами.

Інвестиційна діяльність комерційних банків на початку століття була визначена, як одна з провідних фінансових діяльностей. Однак, світова криза 2008 року та подальші рецесійні процеси, які відбувались в багатьох країнах світу, змусили по новому осмислити інвестиційну діяльність комерційних банків. У деяких країнах, наприклад в Сполучених Штатах Америки, Комісія по цінним паперам прийняла поправки до переліку видів діяльності, які може здійснювати банк в межах інвестиційної діяльності. Банківська система України не має в своєму складі спеціалізованих інвестиційних банків, як США, однак інвестиційна діяльність комерційних банків набирає обертів, та, на думку вітчизняних науковців, може стати джерелом та рушійною силою економічного зростання в Україні. Вітчизняне законодавство не пристосовано до інвестиційної діяльності комерційних банків, оскільки не існує єдиного визначення категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку» та єдиного класифікатора переліку послуг, які відносяться до інвестиційної діяльності комерційного банку.

Проблеми визначення економічної сутності категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку» постають перед іноземними та вітчизняними науковцями. Осмисленням та визначенням категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку» займаються такі вітчизняні та іноземні вчені: Л.Г. Кльоба [1], М.Б. Паласевич [2], І.С. Попіна [3], О.Д. Вовчак [4], Б.Л. Луців [5], М.Т. Майорова [6], А. Моррісон., В. Вільгельм [7] та інші.

Метою статті є дослідити існуючі визначення економічної категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку», провести порівняльний аналіз дефініцій та за допомогою семантичного аналізу запропонувати нове уточнене визначення категорії.

Розкриваючи категорію «інвестиційна діяльність комерційного банку» необхідно приділити увагу категорії «інвестиційна діяльність». Закон України «Про інвестиційну діяльність» містить наступне визначення: «сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [8]. Нажаль, цього визначення недостатньо та необхідне уточнення та розширення дії категорії. Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 4 «інвестиційна діяльність» – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [9]. Наведена дефініція не може бути цілком використана для комерційних банків, оскільки потребує розгорнутого пояснення щодо окремих використаних понять. В Інструкції НБУ про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України інвестиційну діяльність визначають як придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів [10]. Таким чином спираючись на ці три визначення можна зробити висновок, що інвестиційну діяльність визначають дуже обмежено та визначення потребують уточнення. В перелічених визначеннях інвестиційну діяльність пов'язують з інвестиціями, придбанням та реалізацією (продажем), довгостроковими та необоротними активами, які не є еквівалентами грошових коштів.

В ході семантичного аналізу було систематизовано визначення вітчизняних науковців категорій «інвестиційна діяльність» та «інвестиційна діяльність комерційного банку», визначено спільні риси та відмінності. Найбільш повні та розгорнуті дефініції категорії «інвестиційна діяльність», на нашу думку, належать Н.О. Татаренко та А.М. Поручнику : «послідовна, цілеспрямована діяльність, що полягає у капіталізації об'єктів власності, у формуванні та використанні інвестиційних ресурсів, регулювання процесів інвестування і міжнародного руху інвестицій та інвестиційних товарів, створенні відповідного інвестиційного клімату і має за мету одержання прибутку чи певного соціального ефекту» [11, с.8], а також І.Ю. Бережній: «організована діяльність, що здійснюється в реально існуючих у країні умовах господарювання, сутність якої полягає у цілеспрямованому процесі знаходження необхідної кількості інвестиційних ресурсів, виборі відповідних об'єктів чи інструментів для їх вкладання, розробці і впровадженні поетапної інвестиційної програми чи стратегії та забезпеченні ефективної реалізації з метою отримання прибутку та/чи іншого позитивного результату» [12, с.87]. Розглянуті дефініції є основою, згідно якої можна розглядати та уточнити визначення категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку», оскільки дві вищевказані категорії визначають характеристики, відмінні риси та елементи, мету та складові інвестиційної діяльності.

При систематизації дефініції категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку» було виявлено два підходи: перший, науковці Л.Г. Кльоба [1, с.194] та І.С. Попіна [3, с.184-187] визначають інвестиційну діяльність банків через перелік видів інвестицій та видів діяльності, яка здійснюється в межах інвестиційної діяльності; другий підхід, науковці М.Б. Паласевич [2, с.400] і С.І. Качмар [13, с.151] спираються на характеристики, які притаманні інвестиційній діяльності банків. Порівнявши два підходи можна зробити висновок, що перший підхід може викликати помилковий висновок, оскільки визначає лише перелік інвестицій, тобто якщо такі інвестиції буде здійснювати не банк, тоді чи можна вважати, що така діяльність є інвестиційною діяльністю комерційного банку? Таким чином визначення необхідно уточнити та розширити за допомогою характерних рис, суб'єктно-об'єктних зв'язків та визначення мети інвестиційної діяльності, що притаманно другому підходу.

В іноземній літературі [7] інвестиційна діяльність комерційного банку іноді визначається альтернативним шляхом за допомогою інституційної теорії, згідно якої банк виступає інститутом, який здійснює інвестиційну діяльність не тільки шляхом купівлі та реалізації довгостроковий та інших фінансових інвестицій, а й шляхом надання консультаційних послуг в умовах інформаційної асиметрії.

За допомогою семантичного аналізу було визначено категорії, які пов'язані з інвестиційною діяльністю комерційних банків: інвестиції, діяльність, фінанси, інвестиційний клімат, капіталізація, вигода, соціальний ефект, суспільне нагромадження та відтворення. Кожна з пов'язаних категорій має спільні риси з інвестиційною діяльністю комерційного банку. В результаті семантичного аналізу було уточнено визначення категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку». На нашу думку, інвестиційна діяльність комерційного банку – це система заходів та практичних дій, які спрямовані на отримання доходу і соціального ефекту в майбутньому для банку і для його клієнтів,

використовуючи інформаційні ресурси для визначення найефективнішого розміщення фінансових ресурсів.

Отримані результати на основі семантичного аналізу надали змогу уточнити категорію «інвестиційна діяльність комерційного банку» та зробити висновок, що інвестиційна діяльність комерційних банків потребує системного підходу щодо систематизації та класифікації категорійного апарату. Оскільки визначення категорії «інвестиційна діяльність комерційного банку» є тільки основою для подальшої розробки та еволюції пов'язаних категорій, які визначають не тільки межі такої діяльності, а й окреслюють інструменти та методи здійснення, суб'єкти та об'єкти, терміни та умови інвестиційної діяльності комерційних банків.

Банківська система потребує в якісно новій моделі залучення інвестицій до національної економіки з боку комерційних банків, оскільки неможливо уявити економічне зростання без підтримки банків, які виступають інвесторами та кредиторами підприємств, фізичних та юридичних осіб.

Дослідження вітчизняних та іноземних науковців свідчить про невід'ємну важливість та необхідність достатньо досконалого законодавчого та методичного апарату для розвитку сприятливого інвестиційного клімату для комерційних банків. Саме ці аспекти дозволять банкам передбачити та подолати кризові явища на національному та міжнародному рівнях.

Література

1. Кльоба Л. Г. Система управління банківською інвестиційною діяльністю / Л. Г. Кльоба // Збірник наук.праць Українського державного лісотехнічного університету. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2007. – Вип.17.7. – С.190-197.
2. Паласевич М.Б. Оптимізація податкового стимулювання банківської інвестиційної діяльності / М.Б.Паласевич // Економічний простір. – 2006. – № 16. – С. 398-403.
3. Попіна І.С. Типологізація та класифікація банківських інвестицій / І.С.Попіна // Науковий збірник НЛТУ України. –Львів, 2008.- № 18.5. – С. 182-192.
4. Вовчак О.Д. Інвестування : навч. посіб. / О.Д. Вовчак. – Львів : Вид-во "Новий Світ 2000", 2007. – 544 с.
5. Луців Б.Л. Інвестиційний потенціал банківської системи України / Б.Л. Луців, Т.Б. Стечишин // Фінанси України. – 2009.– №91. –С. 67-77.
6. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. / Т. В. Майорова. - - К.: ЦНЛ, 2004. – 376с
7. Morrison A. D., Wilhelm W.J. Investment Banking: Institution, Politics and Law/ A. D. Morrison, W.J. Wilhelm. – Oxford, 2007. – 341с.
8. Про інвестиційну діяльність: закон України від 19.01.2012 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/print1330151880506808>
9. Звіт про рух грошових коштів: положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 від 10.01.2012 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99/print1330151880506808>
10. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: інструкція Національного банку України від 18.01.2008 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0032-08/print1330151880506808>
11. Поручник А. М., Татаренко Н.О. Теорії інвестицій: навч. посіб. / Н.О. Татаренко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 159 с.
12. Бережна І.Ю. Поняття та роль інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу на сучасному етапі економічного розвитку / І.Ю.Бережна //Науковий вісник ЧДЕУ. – Черкаси – 2011. - № 1(9). - С. 86-92.
13. Качмар С.І. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційного банкінгу / С.І. Качмар // Вісник університету банківської справи національного банку України. – 2010. - №3(9). – С.149-152.

330.322:338.43(477)

Соловей Т.В., аспірант,

Полтавський національний технічний університет імені Ю. Кондратюка

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНАЛЬНИХ АПК

Аналіз процесу розвитку аграрних форм господарювання в регіонах України свідчить про нерівномірність розподілу та залучення інвестицій. Така форма господарювання, як агрохолдинги мають більший інвестиційний потенціал. При цьому реалізується їхнє монопольне становище та відповідні для них переваги. Але для агрохолдингів закономірно належать переваги в запровадженні інноваційного обладнання, технологій, випуску інноваційної продукції та новітніх, ефективних форм управління. Для монопольних форм господарювання характерні такі організаційно-економічні ознаки, як довгострокове прогнозування та короткострокове планування.